

Ahmet Harun BİLGE

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Hukuk Fakültesi

**BEY‘ Bİ‘L-VEFA VE
OSMANLI UYGULAMASINDAKİ YERİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BEY‘ Bİ‘L-VEFANIN TARİFİ ve MAHİYETİ

1.1.Bey‘ Bi‘l-Vefa Nedir, Nasıl Ortaya Çıkmış ve Nasıl Karşılanmıştır?	7
1.1.1.Bey‘ Bi‘l-Vefanın Ortaya Çıkmasına Zemin Hazırlayan İhtiyaçlar7	
1.1.2.Bey‘ Bi‘l-Vefanın Tarifi.....	9
1.1.3.Bey‘ Bi‘l-Vefanın Ortaya Çıkması, Mezheplerin Tutumları ve Bilhassa Hanefi Mezhebinin Değerlendirmesi	11
1.1.4.Bey‘ Bi‘l-Vefa ve Osmanlılar	15
1.1.4.1. Faizsiz Muamelede Bulunmak	17
1.1.4.2. Alacağa Teminat Sağlamak.....	19
1.1.4.3. Borcun Vadesini Uzatmak.....	20
1.1.4.4. Vakfa Gelir Temin Etmek.....	21
1.2.Bey‘ Bi‘l-Vefanın Hukuki Mahiyetine Dair Görüşler	22
1.2.1. Satım Akdi Sayan Görüş.....	23
1.2.1.1. Batıl Bir Satım Akdidir	23
1.2.1.2. Fasit Bir Satım Akdidir.....	23
1.2.1.3. Sahih Bir Satım Akdidir	27
1.2.2. Rehin Akdi Sayan Görüş	27
1.2.3. Karma Akit Görüşü	31
1.3.Osmanlı Uygulaması	33
1.3.1. 16. Yüzyıl	33

1.3.2.17. Yüzyıl	37
1.3.3.18. Yüzyıl	42
1.3.4.19. Yüzyıl	44
1.3.5.Mecelle'de Bey' Bi'l-Vefa	45
1.4.Bey' Bi'l-Vefanın Çeşitli Görünümleri	47
1.4.1.Bey' Bi'l-İstiğlâl	47
1.4.2.Ferağ Bi'l-Vefa	56
1.5.Roma Hukukunda Vefa Hakkı	58
1.6.Türk Hukukunda Vefa Hakkı	59

İKİNCİ BÖLÜM

BEY' Bİ'L-VEFANIN KURULUŞU: AKDİN UNSURLARI, İNİKAT ve SIHHAT ŞARTLARI

2.1.Akdin Tarafları	66
2.1.1.Ehliyet	66
2.1.2. Tarafları Tek Kişinin Temsil Etmemesi	71
2.1.3. Satıcı veya Müşterinin Birden Fazla Olması	72
2.2.Karşılıklı İrade Beyanları	74
2.2.1. İcap ve Kabul İçin Kullanılan İfadeler	74
2.2.2.Akdin Şekli	78
2.2.3.Meclis Birliği	80
2.2.4.Vade Tayini	83
2.2.5. Semen Vaktinde İade Edilmezse Müşterinin Satılana Malik Olacağı Şartı	87
2.3.Vefaen Satılan Mal (Mebi')	91
2.3.1. Meşru Bir Mal Olması	91
2.3.2. Malum Olması	94
2.3.3. Tesliminin Mümkün Olması	96
2.3.4. Satıcının Satılana Malik Olması Şart Mıdır?	97

2.3.5. Hisseli Olmaması.....	98
2.3.6. Ayrılmış Olması	104
2.4. Semen	105
2.4.1. Malum Olması.....	106
2.4.2. Mevcut Olması.....	106
2.4.3. İfası Gerekli Bir Borç Olması.....	107

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AKDİN HÜKÜMLERİ ve SONA ERMESİ

3.1. Satılanın Kabzı.....	113
3.1.1. Hakiki Kabz	114
3.1.1.1. Akit Meclisindeki Kabz.....	114
3.1.1.2. Akit Meclisi Dışındaki Kabz	115
3.1.2. Hükmen Kabz	116
3.1.3. Kabzın Sonuçları.....	117
3.2. Borcun Satılana Bağlanması.....	118
3.3. Hapis Hakkı.....	119
3.4. Satılandan Faydalanma	120
3.4.1. Müşterinin Satılandan Faydalanması.....	120
3.4.1.1. Kullanma.....	123
3.4.1.2. Semerelerinden Faydalanma	124
3.4.2. Satıcının Satılanı Kullanması.....	125
3.5. Satılanın Masrafları	126
3.6. Müşterinin Rüçhan Hakkı	127
3.7. Akdi Tevarüs	128
3.8. Fasit Akdin Hükümleri.....	130
3.9. Akdin Sona Ermesi	132
3.9.1. Semenî İade.....	132
3.9.2. Akdi Fesih.....	134

3.9.3. Müşterinin Satılanın Bedelinden Alacağını Tahsil Etmesi	135
3.9.4. Vadenin Dolması.....	139
3.9.5. Satılanın Yok Olması	139
3.9.6. İbra ve Hibe	142
3.9.7. Akdi Sona Erdiren Hukuki Tasarruflar.....	142
3.9.7.1. Rehin Akdi	143
3.9.7.2. Kira Akdi.....	143
3.9.7.2.1. Satıcının Satılanı Kiraya Vermesi.....	143
3.9.7.2.2. Müşterinin Satılanı Kiraya Vermesi.....	144
3.9.7.3. Ariyet ve Vedia Akdi	145
3.9.7.4. Satım Akdi	145
3.9.7.4.1. Satıcının Satılanı Satması	145
3.9.7.4.2. Müşterinin Satılanı Satması	147
3.9.8. Sulh.....	148
SONUÇ	151
KAYNAKÇA.....	157